

МОН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий Київський інститут залізничного транспорту
Кафедра управління комерційною діяльністю залізниць

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

 Віктор МИРОНЕНКО

« 02 » 09 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТРАНСПОРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 27 «Транспорт»

Спеціальність: 275 «Транспортні технології (за видами)»

Спеціалізація: 275.02 «Транспортні технології (на залізничному
транспорті)»

Освітня програма «Транспортні технології (на залізничному
транспорті)»

Тип дисципліни: вибіркова

Мова викладання: українська

Київ
НТУ
2025

Робоча програма з дисципліни «Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю J7 «Залізничний транспорт», освітньою програмою «Транспортні технології на залізничному транспорті».

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданнях:

науково-методичної комісії спеціальності J7 Залізничний транспорт
протокол № 1 від 26 серпня 2025 року,

кафедри управління комерційною діяльністю залізниць
протокол № 1 від 01 вересня 2025 року,

Вченої ради Навчально-наукового Київського інституту залізничного
транспорту
протокол № 11 від 01 вересня 2025 року.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <i>J Транспорт та послуги</i>	<i>вибіркова</i>	
	Спеціальність <i>J7 Залізничний транспорт</i>		
Модулів – 2	Освітня програма <i>«Транспортні технології (на залізничному транспорті)»</i>	Рік підготовки	
Індивідуальне завдання – не передбачено		3	3
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		6	--
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача вищої освіти (з індивідуальним завданням включно) – 4,5	Рівень вищої освіти <i>перший (бакалаврський)</i>	Лекції	
		32 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота (крім індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом)	
		72 год.	108 год.
		Індивідуальне завдання (передбачене навчальним планом)	
		-	-
Вид контролю:			
Залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять і кількості годин самостійної роботи (з індивідуальним завданням включно) та загальної кількості годин становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 40 % / 60 %

для заочної форми здобуття вищої освіти – 10 % / 90%

Тема 5. Автомобільний транспорт у міжнародних перевезеннях

Міжнародні автомобільні перевезення: правове забезпечення (Конвенція МДП, ЄУТР). Рухомий склад автотранспорту. Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України (АсМАП України). Митна конвенція про міжнародні перевезення із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП 1975 р.). Книжка МДП (Carnet TIR).

Тема 6. Авіаційний транспорт у міжнародних перевезеннях

Правове регулювання авіаційних перевезень (ІСАО, ІАТА, МАК). Типи вантажних літаків. Вантажні термінали, «хаби». Транспортна документація (Air Waybills).

Тема 7. Залізничний транспорт у міжнародних перевезеннях. Прикордонні передавальні станції

Організація міжнародних перевезень залізничним транспортом. Уніфікована накладна ЦІМ/СМГС. Взаємодія з митними органами. Організація роботи прикордонних передавальних станцій. Технології перетину кордону зі зміною ширини колії 1520 мм/1435 мм: перевантаження, заміна візків, використання розсувних колісних пар.

Тема 8. Міжнародні мультимодальні та комбіновані перевезення

Організація комбінованих перевезень на залізницях України. Контейнерні та контрейлерні перевезення. Бімодальні транспортні системи. Сучасні логістичні рішення у сфері ЗЕД.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	разом	у тому числі					разом	у тому числі				
		лек-ції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ		лек-ції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Нормативно-правове та організаційно-технологічне забезпечення транспортного обслуговування міжнародних перевезень												
Тема 1. Термінологія та основи зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД)	13	4	-	2	7	-	15	1	-	1	13	-
Тема 2. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	13	2	-	2	9	-	15	-	-	1	14	-
Тема 3. Транспортна складова зовнішньоекономічних контрактів. Міжнародні правила «Інкотермс»	24	8	-	4	12	-	24	2	-	2	20	-
Підготовка до модульного контролю	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Разом за модулем 1</i>	54	14	0	10	30	0	54	3	0	4	47	0
Модуль 2 Транспортно-технологічні системи доставки вантажів у міжнародному сполученні												
Тема 4. Морський транспорт у міжнародних перевезеннях	18	6	-	2	10	-	19	2	-	2	15	-
Тема 5. Автомобільний транспорт у міжнародних перевезеннях	9	2	-	-	7	-	10	-	-	-	10	-
Тема 6. Авіаційний транспорт у міжнародних перевезеннях	9	2	-	-	7	-	10	-	-	-	10	-
Тема 7. Залізничний транспорт у міжнародних перевезеннях. Прикордонні передавальні станції	12	6	-	-	6	-	12	1	-	-	11	-
Тема 8. Міжнародні мультимодальні та комбіновані перевезення	10	2	-	2	6	-	11	-	-	-	11	-
Підготовка до модульного контролю	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Разом за модулем 2</i>	62	18	0	6	38	0	62	3	0	2	57	0
Підготовка до підсумкового контролю (заліку)	4	-	-	-	4	-	4	-	-	-	4	-
Загальна кількість годин	120	32	0	16	72	0	120	6	0	6	108	0

5. Семінарські заняття

«Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом».

6. Практичні заняття

Теми практичних занять	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
1. Застосування основних положень закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність».	2	1
2. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2	1
3. Міжнародні розрахунки при здійсненні ЗЕД	2	1
4. Договори (контракти) суб'єктів ЗЕД та правові норми, що застосовуються до них	2	1
5. Збільшення пропускнуої спроможності причалу порту.	2	2
6. Системи доставки вантажів у змішаному сполученні	2	-
7. Проведення модульного контролю 1,2	4	-
Усього годин	16	6

7. Лабораторні заняття

«Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом».

8. Самостійна робота

Форми організації освітнього процесу	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
ПА – підготовка до семінарських / практичних / лабораторних занять	64 (4 години на підготовку до кожного заняття)	104 (17,3 годин на підготовку до кожного заняття)
ПМК – підготовка до модульного контролю	2+2	-
ПК – підготовка до підсумкового контролю (екзамену / заліку)	4	4
ІЗ – виконання індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом (курсова робота / проєкт, цикл РГР, ГР, РР, а також контрольна робота для заочної форми здобуття освіти)	0	0
Усього годин	72	108

Орієнтовні теми презентацій з дисципліни «Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності»

1. Географічна та товарна структура зовнішньої торгівлі України.
2. Класифікація товарів у зовнішньоекономічній діяльності (УКТ ЗЕД).
3. Міжнародні правила ІНКОТЕРМС-2020: зміст та практичні приклади застосування.
4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»: ключові положення.
5. Митний кодекс України: особливості регулювання міжнародних перевезень.
6. Транспортна складова зовнішньоекономічного контракту.
7. Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України (АсМАП) та її роль у ЗЕД.
8. Міжнародні перевезення на умовах Конвенції МДП (TIR Carnet).
9. Європейська угода щодо роботи екіпажів транспортних засобів (ЄУТР).
10. Основні типи морських суден, що забезпечують міжнародні перевезення вантажів.
11. Організація роботи морських портів України у зовнішньоекономічній діяльності.
12. Контейнеризація як ключовий чинник розвитку міжнародних перевезень.
13. Міжнародні організації у сфері авіаційних перевезень (ІСАО, ІАТА, МАК).
14. Уніфікована накладна ЦІМ/СМГС у залізничних перевезеннях.
15. Організація роботи прикордонних передавальних станцій України.
16. Технології перетину кордону при різній ширині колії (1520/1435 мм).
17. Сучасний стан контейнерних перевезень в Україні та світі.
18. Організація контрейлерних перевезень: переваги та проблеми.
19. Мультиmodalьні перевезення: світові тенденції та досвід України.
20. Логістичні хаби як елемент міжнародних транспортних систем.

9. Індивідуальні завдання

«Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом».

10. Методи навчання

1. Інформаційно-презентаційні (усні: лекція, розповідь, пояснення, опис, доведення і переконання, повторення, систематизація, огляд, консультування, переказ, виступ, презентація; письмові: конспектування, реферування, анотування, план тексту, таблиці, схеми, аналіз, синтез, класифікація, порівняння, узагальнення, конкретизація, інтерпретація, підсумки, висновки, виклад, повідомлення, доповідь, звіт, пояснювальна записка, стаття, тези; наочно-усні: ілюстрація, демонстрація, показ, спостереження).

2. Алгоритмічно-дійові (діалогічні: бесіда, дискусія, опитування; предметно-групові: вирішення задач, кейс-метод, анкетування, тестування; групові: мозковий штурм, синектика, метод проєктів, ігрове моделювання, аналіз ситуацій, гра, тренінг).

3. Самостійно-пошукові (індивідуальна робота: спостереження, проєкти, моделювання, дослідження; самостійна робота: пошук і систематизування інформації, планування і програмування, прогнозування, проєктування, моделювання).

11. Методи контролю досягнутих результатів навчання:

- тестовий контроль;
- письмові контрольні роботи;
- співбесіда за матеріалами розглянутої теми;
- письмове фронтальне опитування здобувачів вищої освіти на початку чи в кінці лекції;
- фронтальне, індивідуальне та комбіноване усне опитування;
- експрес-контроль;
- перевірка виконання завдань для самостійної роботи.

Підсумковий контроль досягнутих результатів навчання – залік в усній формі.

**12. Розподіл максимальної кількості балів,
які отримують здобувачі вищої освіти**

Контроль протягом семестру								Модуль 3 (ІЗ)	Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Модуль 1			Модуль 2							
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8			
<p>Для денної форми здобуття вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 3; - захист практичних робіт – 24; - виконання завдань для самостійної роботи – 3; - модульна контрольна робота № 1 – 15; - модульна контрольна робота № 2 – 15. 								Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом	40	100
<p>Для заочної форми здобуття вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 5; - захист практичних робіт – 5; - виконання завдань для самостійної роботи – 50. 										

Бали від 1 до 60, якими оцінюють результати роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру, розподілені між модулями порівну: 30 балів за модуль.

Здобувач вищої освіти отримує допуск до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами роботи протягом семестру він набрав не менше 30 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за формами організації освітнього процесу	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), циклу РГР / РР / ГР	для заліку, контрольної роботи
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
1–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» – здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» – здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

13. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Курс лекцій з дисципліни.
4. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни.
5. Запитання для підсумкового контролю - заліку.
6. Інше.

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни

1. Васілова Г.С. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності: Конспект лекцій. – К.: ДУІТ, 2018
2. Васілова Г.С. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності: Методичні вказівки до практичних занять. – К.: ДУІТ, 2018

14. Рекомендована література

Базова

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України № 959-ХІІ від 16 квітня 1991 року, зі змінами та доповненнями: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=959-12>
2. Про транзит вантажів: Закон України № 1172-ХІV від 20 жовтня 1999 року, зі змінами та доповненнями:
3. Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон України № 1955-ІV від 1 липня 1999 року, зі змінами та доповненнями:
4. Державний комітет статистики України (зовнішньоекономічна діяльність): <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навч. посіб., 2-е вид. – Київ: Центр навч. літератури, 2006. – 792 с.
6. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 452 с.
7. Європейське залізничне законодавство: Підбірка законодавчих актів ЄС / За ред. Матвіїва І.Б.; Т. 1. – К.: «Укрзалізниця», 2006. – с. 296.; Т. 2. – К.: „Укрзалізниця”, 2006. – с. 494.
8. Міжнародні організації конвенції та багатосторонні угоди в галузі транспорту. Том 1 Автомобільний транспорт: Посібник / За ред. Редзюка А.М. – К.: ДП «Державтотранс НДІ проект», 2009 – 208 с.
9. Міжнародні організації конвенції та багатосторонні угоди в галузі транспорту. Том 2 Авіаційний транспорт: Посібник / За ред. Редзюка А.М. – К.: ДП «Державтотранс НДІ проект», 2009 – 200 с.
10. Міжнародні організації конвенції та багатосторонні угоди в галузі транспорту. Том 3. Залізничний транспорт: Посібник / За ред. Редзюка А.М.,

Матвіїв І.Б. – К.: ДП «Державтотранс НДІ проект», 2006 – 216 с.

11. Міжнародні організації конвенції та багатосторонні угоди в галузі транспорту. Том 4 Морський і річковий транспорт: Посібник / За ред. Редзюка А.М. – К.: ДП «Державтотранс НДІ проект», 2009 – 216 с.

12. Угода про міжнародне вантажне залізничне сполучення (Соглашение о международном грузовом железнодорожном сообщении - СМГС) – 2009:<http://www.uz.gov.ua/ci/org/osjd/SMGS/SMGS2009.pdf>

13. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення вантажів (КОТІФ) та Додатки до неї. – 2005:http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_291

14. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП): http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_012

15. Повітряний кодекс України від 04.05.1993 № 3167-ХІІ: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3167-12>

16. Офіційний сайт Міжнародної асоціації повітряного транспорту (International Air Transport Association): <http://www.iata.org/index.htm>

17. Офіційний сайт Міжнародної організації цивільної авіації (International Civil Aviation Organization): www.icao.int/

18. Міжурядова організації з міжнародних перевезень залізницею: <http://www.otif.org/>

19. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=176%2F95-%E2%F0>

20. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів від 01.01.2010 р. (Міжнародна торгова палата):http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=988_007

21. Дьомін Ю.В. Залізнична техніка міжнародних транспортних систем (вантажні перевезення). – К.: «Юнікон-Прес», 2001. – с. 342

Додаткова

1. Козик В.В., Панова Л.А., Кроп'як Я.С., Григор'єв О.В., Босак А.О. Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посібник – 2-ге вид., перероб. і доповн.- К.: Центр навч. літератури, 2004. – 608 с.

2. Довідник експедитора залізниці: Нормат.-прав. та метод. док. / В.Г. Сухоруков, Б.І. Дегтярьов, Д.В. Зеркалов. – К.: Науковий світ, 2000. – 266 с.

3. Митний контроль на залізничному транспорті / В.А. Писарєв, О.В. Рождественський, П.В. Пашко; За ред. П.В. Пашка. – К.: Т-во „Знання”, 2004. – 404 с. – (Митна справа в Україні)

4. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: підручник – К.: «Центр учбової літератури», 2005. – 696 с.

5. Владимиров К.Н., Бордачева В.Ю. Митне регулювання: навч. посібник – Херсон: Олді-плюс, 2006. – 336 с.

6. *Митний контроль на залізничному транспорті: Збірник законодавства станом на 28 травня 2012 року* – К.: «Центр учбової літератури», 2008. – 746 с.
7. *Про загальні засади створення та функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон України № 2673-ХІІ від 13 жовтня 1992 року, зі змінами та доповненнями*
8. *Пазуха М.Д. Зовнішньоекономічна діяльність (загальні положення). Навчально-метод. посіб. – К.: ЦУЛ., 2008. – 230 с.*
9. *Загородній А.І., Вознюк І.А. Зовнішньоекономічна діяльність. Термінологічний словник. – К.: Кондор, 2007. – 168 с.*
10. *Зеркалов Д.В., Доманський В.А. Транспортне страхування. Довідник/ За редакцією Д.В. Зеркалова. – К.: Основа, 2004.–568 с.*
11. *Міжнародна правова регламентація транспортних перевезень: Підручник. – К.: Зовнішня торгівля, 2004. – с. 288.*

15. Інформаційні ресурси

1. Державний комітет статистики України (зовнішньоекономічна діяльність) – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Інкотермс: Офіційні правила тлумачення торговельних термінів (Міжнародна торгова палата) – Режим доступу: <http://incoterms2020.com.ua/>
3. Офіційний сайт Європейського Союзу (ЄС). – Режим доступу: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk?s=232
4. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй (ООН). – Режим доступу до ресурсу: <https://ukraine.un.org/uk>
5. Офіційний сайт Міжнародної асоціації повітряного транспорту (*International Air Transport Association*) – Режим доступу: <http://www.iata.org/index.htm>
6. Офіційний сайт Міжнародної організації цивільної авіації (*International Civil Aviation Organization*) – Режим доступу: www.icao.int/
7. Офіційний сайт Міжурядової організації з міжнародних перевезень залізницею – Режим доступу: <http://www.otif.org/>
8. Офіційний сайт The International Maritime Organization (ІМО) – Режим доступу: <https://www.imo.org/en>
9. Міжнародний союз залізниць (UIC) (фр. *Union internationale des chemins de fer*). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uic.org/>
10. Legal Interoperability CIM/SMGS (Законодавча інтеоперабельність ЦІМ/СМГС – презентація з сайту UIC). – Режим доступу: https://uic.org/IMG/pdf/2017-11-22_08_legal_interoperability_cit.pdf
11. Керівництво з накладної ЦІМ (ГЛВ-ЦІМ). [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/tsim_smgs/
12. Rodrigue J.-P., Comtois C., Slack B. *The Geography of Transport Systems.* - New York: Routledge, 2006 – Режим доступу: <http://people.hofstra.edu/geotrans/eng/ch4en/ch4menu.html>

ДОДАТОК А

К Р И Т Е Р І Ї

оцінювання досягнутих результатів навчання
здобувачів вищої освіти Національного транспортного університету

А.1 Загальні положення

Досягнуті результати навчання з кожної навчальної дисципліни за семестр оцінюють балами від 1 до 100: результати роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру – балами від 1 до 60, відповіді на екзамені або заліку – від 1 до 40. Розподіл балів для оцінювання результатів роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру за кожною дисципліною встановлюють розробники робочих програм.

Індивідуальне завдання у вигляді курсової роботи / проєкту, циклу розрахунково-графічних / графічних / розрахункових робіт та практику оцінюють окремо балами від 1 до 100.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни є сумою балів, отриманих під час контролю протягом семестру, та балів, отриманих під час підсумкового контролю (на екзамені або заліку).

Здобувач вищої освіти може бути допущений до підсумкового контролю (екзамену або заліку) тільки після зарахування модульних контрольних робіт, а також виконання індивідуального завдання, яке передбачене освітньою програмою та навчальним планом.

Таблиця А.1 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за формами організації освітнього процесу	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), циклу РГР / РР / ГР	для заліку, контрольної роботи
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
1–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» – здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» – здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

А.2 Критерії оцінювання досягнутих результатів навчання при проведенні підсумкового контролю (екзамену, заліку)

Екзаменаційна (залікова) оцінка (від 1 до 40 балів) складається із суми балів, виставлених екзаменатором / лектором за відповіді здобувача на кожне із запитань екзаменаційного білета / завдання або запитання для заліку.

Максимальну кількість балів, яку можна отримати на екзамені / заліку, розподіляють між запитаннями екзаменаційного білета / завданнями або запитаннями для заліку.

Кількість запитань (завдань) та розподіл балів між ними визначає розробник робочої програми.

Відповідь на запитання оцінюють таким чином (приклад для оцінювання відповіді на одне запитання балами від 0 до 15):

від 12 до 15 балів виставляють здобувачу, який надав повну, у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про всебічні, систематизовані та глибокі знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни; демонструє здатність здобувача вільно оперувати здобутими знаннями: диференціювати та інтегрувати їх, відтворювати та аналізувати отриману інформацію, робити обґрунтовані висновки та узагальнення, виявляти й відстоювати власну позицію, переконливо висловлювати думку та чітко формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання не менше ніж на 90 %. Відповідь оцінюють у максимальну кількість балів тільки за умови надання вичерпної відповіді на запитання;

від 8 до 11 балів виставляють здобувачу, який надав досить повну, без суттєвих неточностей, у логічно правильній послідовності відповідь, яка

свідчить про ґрунтовні та систематизовані знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни; демонструє здатність здобувача впевнено оперувати здобутими знаннями: відтворювати та аналізувати отриману інформацію, пояснювати основні закономірності, робити висновки, чітко висловлювати думку та формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання на 70–90 %;

від 4 до 7 балів виставляють здобувачу, який надав не зовсім повну, із неточностями та окремими незначними помилками, в основному у правильній послідовності відповідь, яка свідчить про задовільні знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни, демонструє здатність здобувача відтворювати основний матеріал відповідно до поставленого запитання. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання на 50–70 %;

від 0 до 3 балів виставляють здобувачу, який надав фрагментарну, із суттєвими неточностями та принциповими помилками відповідь, яка свідчить про неповноту знань з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни, демонструє наявність у здобувача утруднень при відтворенні інформації відповідно до поставленого запитання. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання менше ніж на 50 %.

А.3 Критерії оцінювання індивідуального завдання. Приклад для курсової роботи

Загальна оцінка складається із оцінки за пояснювальну записку до курсової роботи та з оцінки за захист роботи.

Загальну оцінку виставляють за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до таблиці А.1.

Пояснювальна записка до курсової роботи може бути оцінена **максимум у 60 балів, захист роботи – максимум у 40 балів.**

Критерії оцінювання пояснювальної записки до курсової роботи:

від 46 до 60 балів – у пояснювальній записці викладено вичерпну інформацію щодо всіх передбачених завданням розділів, що свідчить про виконання роботи у повному обсязі, демонструє розуміння мети та задач роботи та творчий підхід до її виконання. Матеріал викладено у логічній послідовності; аргументація переконлива, прийняті рішення обґрунтовані, проілюстровані схемами та іншим графічним матеріалом та підтверджені необхідними розрахунками. Оформлення пояснювальної записки відповідає вимогам нормативних документів, зокрема ДСТУ 3008:2015 та ДСТУ 7.1:2006;

від 31 до 45 балів – у пояснювальній записці викладено повну інформацію щодо всіх передбачених завданням розділів, що свідчить про виконання роботи у достатньому обсязі, демонструє розуміння мети та задач роботи та сумлінне ставлення до її виконання. Матеріал викладено у логічній послідовності; формулювання точні, прийняті рішення переважною більшістю достатньо обґрунтовані, проілюстровані схемами та підтверджені розрахунками. В оформленні пояснювальної записки наявні окремі незначні відхилення від вимог відповідних нормативних документів;

від 16 до 30 балів – у пояснювальній записці викладено інформацію, яка свідчить про виконання завдання у достатньому обсязі, демонструє розуміння мети та основних задач роботи. Не всі висновки достатньо обґрунтовані та підтверджені схемами і розрахунками. В оформленні пояснювальної записки наявні відхилення від вимог відповідних нормативних документів;

від 1 до 15 балів – викладена у пояснювальній записці інформація свідчить про виконання завдання у недостатньому обсязі. Матеріал викладений непослідовно, висновки не обґрунтовані; відсутня значна частина передбачених змістом завдання схем та розрахунків. Пояснювальна записка оформлена без дотримання вимог відповідних нормативних документів.

Критерії оцінювання захисту курсової роботи:

31–40 балів виставляють за вичерпні, логічні та послідовні відповіді на запитання, як свідчать про глибокі та міцні знання матеріалу навчальної дисципліни, показують обізнаність здобувача у додатковій спеціальній літературі, його здатність обґрунтовувати прийняті рішення, застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;

21–30 балів виставляють за правильні та досить повні, без суттєвих неточностей відповіді на запитання, які свідчать про тверді знання матеріалу навчальної дисципліни, показують здатність здобувача встановити різницю між фактами і наслідками, володіння ним різносторонніми навичками та прийомами виконання робіт;

11–20 балів виставляють за неповні, із неточностями та помилками відповіді на запитання, які свідчать про знання основного матеріалу навчальної дисципліни без засвоєння його деталей, показують, що здобувач відчуває труднощі при відповіді;

0–10 балів виставляють за відповіді із суттєвими помилками, які свідчать, що здобувач не засвоїв значної частини матеріалу навчальної дисципліни, показують, що здобувач відповідає невпевнено, із великими труднощами.

А.4 Критерії оцінювання індивідуального завдання. Приклад для курсового проєкту

Загальна оцінка складається із оцінки за пояснювальну записку до курсового проєкту, оцінки за графічну частину курсового проєкту та з оцінки за захист проєкту.

Загальну оцінку виставляють за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до таблиці А.1.

Пояснювальна записка до курсового проєкту може бути оцінена *максимум у 30 балів, графічна частина проєкту – також максимум у 30 балів, захист проєкту – максимум у 40 балів.*

Критерії оцінювання пояснювальної записки до курсового проєкту:

від 24 до 30 балів – у пояснювальній записці викладено вичерпну інформацію щодо всіх передбачених завданням розділів, що свідчить про виконання цієї складової проєкту у повному обсязі, демонструє розуміння мети та задач роботи та творчий підхід до її виконання. Матеріал викладено у

логічній послідовності; аргументація переконлива, прийняті рішення обґрунтовані, проілюстровані схемами та іншим графічним матеріалом та підтверджені необхідними розрахунками. Оформлення пояснювальної записки відповідає вимогам нормативних документів, зокрема ДСТУ 3008:2015 та ДСТУ 7.1:2006;

від 16 до 23 балів – у пояснювальній записці викладено повну інформацію щодо всіх передбачених завданням розділів, що свідчить про виконання цієї складової проєкту у достатньому обсязі, демонструє розуміння мети та задач роботи та сумлінне ставлення до її виконання. Матеріал викладено у логічній послідовності; формулювання точні, прийняті рішення переважною більшістю достатньо обґрунтовані, проілюстровані схемами та підтверджені розрахунками. В оформленні пояснювальної записки наявні окремі незначні відхилення від вимог відповідних нормативних документів;

від 8 до 15 балів – у пояснювальній записці викладено інформацію, яка свідчить про виконання цієї складової проєкту у достатньому обсязі, демонструє розуміння мети та основних задач роботи. Не всі висновки достатньо обґрунтовані та підтверджені схемами і розрахунками. В оформленні пояснювальної записки наявні відхилення від вимог відповідних нормативних документів;

від 1 до 7 балів – викладена у пояснювальній записці інформація свідчить про виконання цієї складової проєкту у недостатньому обсязі. Матеріал викладений непослідовно, висновки не обґрунтовані; відсутня значна частина передбачених змістом завдання схем та розрахунків. Пояснювальна записка оформлена без дотримання вимог відповідних нормативних документів.

Критерії оцінювання графічної частини курсового проєкту:

від 24 до 30 балів – графічна частина виконана згідно із завданням у повному обсязі, цілком відповідає тексту пояснювальної записки. Оформлення графічної частини відповідає вимогам нормативних документів;

від 16 до 23 балів – графічна частина виконана згідно із завданням у достатньому обсязі, загалом відповідає тексту пояснювальної записки. В оформленні графічної частини наявні окремі незначні відхилення від вимог відповідних нормативних документів;

від 8 до 15 балів – графічна частина виконана згідно із завданням у достатньому обсязі, частково не відповідає тексту пояснювальної записки. В оформленні графічної частини наявні відхилення від вимог відповідних нормативних документів;

від 1 до 7 балів – графічна частина виконана згідно із завданням у недостатньому обсязі, з відхиленням від тексту пояснювальної записки. Графічна частина оформлена без дотримання вимог відповідних нормативних документів.

Критерії оцінювання захисту курсового проєкту:

31–40 балів виставляють за вичерпні, логічні та послідовні відповіді на запитання, як свідчать про глибокі та міцні знання матеріалу навчальної дисципліни, показують обізнаність здобувача у додатковій спеціальній

літературі, його здатність обґрунтовувати прийняті рішення, застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;

21–30 балів виставляють за правильні та досить повні, без суттєвих неточностей відповіді на запитання, які свідчать про тверді знання матеріалу навчальної дисципліни, показують здатність здобувача встановити різницю між фактами і наслідками, володіння ним різносторонніми навичками та прийомами виконання робіт;

11–20 балів виставляють за неповні, із неточностями та помилками відповіді на запитання, які свідчать про знання основного матеріалу навчальної дисципліни без засвоєння його деталей, показують, що здобувач відчуває труднощі при відповіді;

0–10 балів виставляють за відповіді із суттєвими помилками, які свідчать, що здобувач не засвоїв значної частини матеріалу навчальної дисципліни, показують, що здобувач відповідає невпевнено, із великими труднощами.

А.5 Критерії оцінювання індивідуального завдання. Приклад для циклу з чотирьох розрахунково-графічних робіт

Загальна оцінка за одну розрахунково-графічну роботу складається із оцінки за пояснювальну записку (від 1 до 15 балів) та з оцінки за захист роботи (максимум 10 балів).

Загальну оцінку за цикл розрахунково-графічних робіт виставляють за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до таблиці А.1 як суму балів за виконання та захист всіх розрахункових робіт циклу.

Таблиця А.2 – Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за виконання індивідуального завдання (циклу з чотирьох розрахунково-графічних робіт)

Максимальна кількість балів				
РГР № 1	РГР № 2	РГР № 3	РГР № 4	Загальна оцінка за цикл із чотирьох РГР
25	25	25	25	100

Критерії оцінювання пояснювальної записки до однієї розрахунково-графічної роботи з циклу:

від 12 до 15 балів – у пояснювальній записці викладено вичерпну інформацію щодо всіх передбачених завданням розділів, що свідчить про виконання роботи у повному обсязі, демонструє розуміння мети та задач роботи та творчий підхід до її виконання. Матеріал викладено у логічній послідовності; аргументація переконлива, прийняті рішення обґрунтовані, проілюстровані схемами та іншим графічним матеріалом та підтверджені необхідними розрахунками. Оформлення пояснювальної записки відповідає вимогам нормативних документів, зокрема ДСТУ 3008:2015 та ДСТУ 7.1:2006;

від 9 до 11 балів – у пояснювальній записці викладено повну інформацію щодо всіх передбачених завданням розділів, що свідчить про виконання роботи

у достатньому обсязі, демонструє розуміння мети та задач роботи та сумлінне ставлення до її виконання. Матеріал викладено у логічній послідовності; формулювання точні, прийняті рішення переважно більшістю достатньо обґрунтовані, проілюстровані схемами та підтверджені розрахунками. В оформленні пояснювальної записки наявні окремі незначні відхилення від вимог відповідних нормативних документів;

від 5 до 8 балів – у пояснювальній записці викладено інформацію, яка свідчить про виконання завдання у достатньому обсязі, демонструє розуміння мети та основних задач роботи. Не всі висновки достатньо обґрунтовані та підтверджені схемами і розрахунками. В оформленні пояснювальної записки наявні відхилення від вимог відповідних нормативних документів;

від 1 до 4 балів – викладена у пояснювальній записці інформація свідчить про виконання завдання у недостатньому обсязі. Матеріал викладений непослідовно, висновки не обґрунтовані; відсутня значна частина передбачених змістом завдання схем та розрахунків. Пояснювальна записка оформлена без дотримання вимог відповідних нормативних документів.

Критерії оцінювання захисту однієї розрахунково-графічної роботи з циклу:

9–10 балів виставляють за вичерпні, логічні та послідовні відповіді на запитання, як свідчать про глибокі та міцні знання матеріалу навчальної дисципліни, показують обізнаність здобувача у додатковій спеціальній літературі, його здатність обґрунтовувати прийняті рішення, застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;

6–8 балів виставляють за правильні та досить повні, без суттєвих неточностей відповіді на запитання, які свідчать про тверді знання матеріалу навчальної дисципліни, показують здатність здобувача встановити різницю між фактами і наслідками, володіння ним різносторонніми навичками та прийомами виконання робіт;

3–5 балів виставляють за неповні, із неточностями та помилками відповіді на запитання, які свідчать про знання основного матеріалу навчальної дисципліни без засвоєння його деталей, показують, що здобувач відчуває труднощі при відповіді;

0–2 бали виставляють за відповіді із суттєвими помилками, які свідчать, що здобувач не засвоїв значної частини матеріалу навчальної дисципліни, показують, що здобувач відповідає невпевнено, із великими труднощами.

А.6 Критерії оцінювання індивідуального завдання. Приклад для циклу з шести розрахунково-графічних робіт

Загальна оцінка за одну розрахунково-графічну роботу складається із оцінки за пояснювальну записку (від 1 до 9 балів або від 1 до 12 балів) та з оцінки за захист роботи (максимум 6 або 8 балів).

Загальну оцінку за цикл розрахунково-графічних робіт виставляють за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до таблиці А.1 як суму балів за виконання та захист всіх розрахункових робіт циклу.

Таблиця А.3 – Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за виконання індивідуального завдання (циклу з шести розрахунково-графічних робіт)

Максимальна кількість балів						
РГР № 1	РГР № 2	РГР № 3	РГР № 4	РГР № 5	РГР № 6	Загальна оцінка за цикл із шести РГР
15	15	20	15	15	20	100

Критерії оцінювання пояснювальної записки до однієї розрахунково-графічної роботи з циклу:

від 8 до 9 (від 10 до 12) балів – у пояснювальній записці викладено вичерпну інформацію щодо всіх передбачених завданням розділів, що свідчить про виконання роботи у повному обсязі, демонструє розуміння мети та задач роботи та творчий підхід до її виконання. Матеріал викладено у логічній послідовності; аргументація переконлива, прийняті рішення обґрунтовані, проілюстровані схемами та іншим графічним матеріалом та підтверджені необхідними розрахунками. Оформлення пояснювальної записки відповідає вимогам нормативних документів, зокрема ДСТУ 3008:2015 та ДСТУ 7.1:2006;

від 6 до 7 (від 7 до 9) балів – у пояснювальній записці викладено повну інформацію щодо всіх передбачених завданням розділів, що свідчить про виконання роботи у достатньому обсязі, демонструє розуміння мети та задач роботи та сумлінне ставлення до її виконання. Матеріал викладено у логічній послідовності; формулювання точні, прийняті рішення переважною більшістю достатньо обґрунтовані, проілюстровані схемами та підтверджені розрахунками. В оформленні пояснювальної записки наявні окремі незначні відхилення від вимог відповідних нормативних документів;

від 3 до 5 (від 4 до 6) балів – у пояснювальній записці викладено інформацію, яка свідчить про виконання завдання у достатньому обсязі, демонструє розуміння мети та основних задач роботи. Не всі висновки достатньо обґрунтовані та підтверджені схемами і розрахунками. В оформленні пояснювальної записки наявні відхилення від вимог відповідних нормативних документів;

від 1 до 2 (від 1 до 3) балів – викладена у пояснювальній записці інформація свідчить про виконання завдання у недостатньому обсязі. Матеріал викладений непослідовно, висновки не обґрунтовані; відсутня значна частина передбачених змістом завдання схем та розрахунків. Пояснювальна записка оформлена без дотримання вимог відповідних нормативних документів.

Критерії оцінювання захисту однієї розрахунково-графічної роботи з циклу:

6 (7–8) балів виставляють за вичерпні, логічні та послідовні відповіді на запитання, як свідчать про глибокі та міцні знання матеріалу навчальної дисципліни, показують обізнаність здобувача у додатковій спеціальній

літературі, його здатність обґрунтовувати прийняті рішення, застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;

4–5 (5–6) балів виставляють за правильні та досить повні, без суттєвих неточностей відповіді на запитання, які свідчать про тверді знання матеріалу навчальної дисципліни, показують здатність здобувача встановити різницю між фактами і наслідками, володіння ним різносторонніми навичками та прийомами виконання робіт;

2–3 (3–4) бали виставляють за неповні, із неточностями та помилками відповіді на запитання, які свідчать про знання основного матеріалу навчальної дисципліни без засвоєння його деталей, показують, що здобувач відчуває труднощі при відповіді;

0–1 (0–2) бал (бали) виставляють за відповіді із суттєвими помилками, які свідчать, що здобувач не засвоїв значної частини матеріалу навчальної дисципліни, показують, що здобувач відповідає невпевнено, із великими труднощами.

А.7 Критерії оцінювання індивідуального завдання – контрольної роботи (для заочної форми здобуття вищої освіти) визначають на розсуд розробника методичних вказівок до виконання такого індивідуального завдання. Загальну оцінку виставляють тільки за національною шкалою відповідно до таблиці А.1.

А.8 Критерії оцінювання та розподіл балів за освітніми компонентами «практика», «кваліфікаційна робота», «атестаційний екзамен» розробляють і затверджують кафедри як складову частину навчально-методичного забезпечення цих освітніх компонентів.